

Sygn. akt I C 3440/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, Wydział I Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Piotr Żywicki

Protokolant: stażysta Paulina Rzepczyńska

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2015r. w Olsztynie,

na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.,

przeciwko D. B., A. F., O. F.,

o ustalenie,

I ustala, że obowiązek zapłaty na rzecz D. B. (poprzednio F.) renty miesięcznej w kwocie 150 zł płatnej od dnia 01 kwietnia 2008r., orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 18 marca 2008r. w sprawie X C 376/07 ustał z dniem 04 lipca 2009r.;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanej D. B. na rzecz powoda (...) S.A. w W. kwotę 690 zł (sześćset dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;

IV zasądza od powoda (...) S.A. w W. na rzecz pozwanych A. F. i D. F. kwoty po 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSR Piotr Żywicki

Sygn. akt I C 3440/14

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. domagał się ustalenia, że obowiązek zapłaty na rzecz D. B. renty orzeczonej wyrokiem tut. Sądu z dnia 18 marca 2008r. w sprawie X C 376/07 ustał z dniem 04 lipca 2009r. Nadto domagał się ustalenia, że obowiązek zapłaty renty ustalonej tym samym wyrokiem w stosunku do małoletnich dzieci D. B., tj. A. F. i O. F. ustał dniem 04.07.2009r. lub później. Ponadto domagał się zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że jest zobowiązany wobec pozwanych do uiszczania na ich rzecz comiesięcznej renty przyznanej im w związku ze śmiercią konkubenta D. B. będącego jednocześnie ojcem jej dzieci. Nadto w związku z zawarciem przez D. B. związku małżeńskiego oraz przysposobieniem dzieci pozwanej przez jej męża, powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia ustania obowiązku zapłaty tejże renty wobec wszystkich pozwanych (k. 2-3).

Pozwani D. B., A. F. i O. F. (1) wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu przyznali, że pozwana D. B. zawarła związek małżeński, zaś jej mąż przysposobił jej dzieci. Jednakże przysposobienie to było częściowe a tym samym prawa i obowiązki krewnych względem przysposobionych nie ustały. Ponadto zdaniem pozwanych, przepisy nie przewidują ustania renty na rzecz osoby najbliższej zmarłego zasądzonej na podstawie art. 446 §2 kc w przypadku związania się przez osobę uprawnioną do renty z nowym partnerem. Dodatkowo wskazał, że powód już w marcu 2010r. uzyskał wiedzę, że pozwana D. B. zawarła związek małżeński a mimo tego przez kolejnych lat z powództwem o ustalenie nie występował (61-62).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Wyrokiem z dnia 18 marca 2008r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w sprawie X C 376/07 zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. (obecnie powoda) na rzecz A. F., O. F. i D. F. (obecnie B.) rentę w wysokości odpowiednio 220 zł, 220 zł, 150 zł. Renta przyznana była w związku ze śmiercią R. F., ojca A. F. i O. F., który żył w konkubinacie z ich matką D. F. (poprzednio nosząca także nazwisko K.). Renta wobec małoletnich dzieci – jako osób wobec których na zmarłym ciążył obowiązek alimentacyjny - orzeczona została na podstawie art. 446 §2 zd.1 kc. Wobec zaś D. F. - jako innej osoby bliskiej zmarłego – na podstawie art. 446 §2 zd. 2 kc. Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2008r. Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie IX Ca 354/08 sprostował jedynie komparycję wyroku sądu I instancji i oddalił obie apelacje.

(okoliczności niesporne, por. wyrok SR z uzasadnieniem k. 39-47 , wyrok SO z uzasadnieniem k. 31-38 oraz akta sprawy X C 376/07)

W dniu 04 lipca 2009r. pozwana D. F. (obecnie B.) zawarła związek małżeński z M. B.. O fakcie tym powód uzyskał wiedzę w 2010r. Postanowieniem z dnia 08 marca 2011r. w sprawie I. N. 927/10 tut. Sąd Rejonowy orzekł przysposobienie małoletnich pozwanych, tj., A. F. i O. F. (2) przez męża ich matki, tj. M. B.. Jednocześnie stwierdził w postanowieniu, że przysposobienie wywołuje skutki z art. 121 §1 i 121 §2 kro i nie wywołuje skutków prawnych z art. 121 §3 kro.

(bezsporne, por. postanowienie SR k. 65 i akta sprawy I. N. 927/10)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części.

Podstawę ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd w niniejszej sprawie stanowiły bezsporne twierdzenia stron, przedłożone przez nie dokumenty, których prawdziwość i wiarygodność nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu a także akta spraw I. N. 927/10 i X C 376/07.

Zbędnym okazało się przesłuchiwanie strony pozwanej na okoliczności opisane w tezie dowodowej z pkt 10 pozwu (k. 2v.), albowiem twierdzenia stron co to okoliczności objętych tą tezą dowodową były bezsporne. Tym samym dowód ten na podstawie art. 229 kpc należało pominąć (k. 93).

Powód roszczenie swoje oparł na treści art. 189 kpc, w świetle którego można żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma się w tym interes prawny. Z uwagi na bezsporny obowiązek powoda polegający na wypłacie pozwanym comiesięcznej renty oraz w świetle podnoszonych przez powoda twierdzeń odnoszących się do zaistniałej zmiany okoliczności, będących podstawą orzeczenia renty, interes prawny strony powodowej w żądaniu ustalenia dalszego istnienia tegoż obowiązku nie budził żadnych wątpliwości.

Zgodnie z art. 907 §2 kpc jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Skoro zatem możliwa jest zmiana wysokości i czasu trwania renty, to możliwym jest także ustalenie na podstawie tegoż przepisu i w oparciu o art. 189 kpc ustania w ogóle obowiązku zapłaty renty (argumentum a simile).

Analizując żądanie powoda należało mieć wzgląd fakt, że podstawa prawna orzeczonej wobec pozwanych renty nie była tożsama. Wobec małoletnich pozwanych A. i O. F. orzeczono ja w oparciu o art. 446 §2 zd. 1 kc, zaś wobec pozwanej D. B. na podstawie art. 446 §2 zd. 2 kc. Okoliczność ta miała podstawowe znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Zgodnie z art. 446 §2 zd. 1 kc osoba, względem której ciążył na zmarłym **ustawowy obowiązek alimentacyjny** (a takimi byli małoletni pozwani jako dzieci zmarłego R. F.), może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego.

Pozwana D. B. nie była osobą wobec której ciążył na zmarłym obowiązek alimentacyjny. Według niekwestionowanych ustaleń sądu zasadzającego rentę, była ona konkubiną zmarłego. Zgodnie z art. 446 §2 zd. 2 kc mogła ona zatem jako **inna osoba bliska** dochodzić takiej samej renty o ile zmarły dobrowolnie i stale dostarczał jej środków utrzymania i **jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współzycia społecznego**.

Powyższe należy mieć na uwadze ustalając czy zaistniały opisane wyżej a wymienione art. 907 §2 kc przesłanki (tj. „zmiana stosunków”) uzasadniające ustalenie ustania obowiązku zapłaty renty przez pozwanego.

W ocenie Sądu, o ile wobec D. B. jedną z wymaganych przesłanek do przyznania renty były zasady współzycia społecznego, o tyle te same zasady współzycia społecznego uzasadniają ustanie obowiązku pozwanego z chwilą zawarcia przez nią związku małżeńskiego. Pozwana z chwilą zawarcia małżeństwa uzyskała uprawnienie określone przez ustawę do ewentualnych świadczeń alimentacyjnych od swojego męża. Zgodnie bowiem z art. 23 kro małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie, są obowiązani m.in. do wzajemnej pomocy i do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli. Co więcej, zgodnie z art. 130 kro obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu lub unieważnieniu małżeństwa albo po orzeczeniu separacji wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka.

Skoro zatem obecnie pozwana posiada regulowane przez ustawę zabezpieczenie swojej sytuacji majątkowej (którego za życia konkubenta nie miała), określony w art. 446 §2 zd. 2 obowiązek pozwanego do kontynuowania dobrowolnego i stałego dostarczania jej środków utrzymania (niejako w zastępstwie zmarłego konkubenta) ustał w dniu 04 lipca 2009r.

Tym samym na podstawie ww. przepisów należało orzec jak w pkt I wyroku.

Podnoszony przez pozwaną zarzut co do wiedzy powoda (już w 2010r.) o fakcie zawarcia przez nią małżeństwa nie miał znaczenia w niniejszym postępowaniu. Może mieć on znaczenie ewentualnie w sytuacji dochodzenia przez powoda zwrotu nienależnie wypłaconych jej świadczeń (art. 411 pkt 1 i 2 kc).

W stosunku do pozwanych A. F. i O. F. powództwo należało oddalić jako niezasadne. Niezależnie od zarzutów pozwanych odnoszących się do charakteru przysposobienia, które w świetle postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 08 marca 2011r. nie wywoływało skutków z art. 121 §3 kro, sam fakt przysposobienia nie świadczy o takiej zmianie stosunków w rozumieniu art. 907 §2 kc, które mogłyby prowadzić do zmiany wysokości renty bądź nawet ustalenia ustania obowiązku jej płacenia. Oceniając zmianę stosunków należy bowiem mieć na uwadze zarówno te okoliczności, które były podstawą do orzeczenia renty jak i te, które świadczyły by o ich zmianie. W szczególności wymagałoby to zbadania poprzednich i aktualnych potrzeb małoletnich a także ustalonych poprzednio możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego ojca małoletnich a także takich możliwości obecnego przysposabiającego. Nie jest wszak wykluczona sytuacja, w której przysposobienia dokonuje osoba sama potrzebująca opieki, która oczekuje jej od przysposobianych.

Zgodnie z ogólną regułą przewidzianą w art. 6 kc obowiązek udowodnienia tych okoliczności spoczywał na powodzie. Powód okoliczności tych nie udowodnił, zaś zgłoszone wnioski dowodowe okoliczności tych nie dotyczyły, co wyjaśniono wyżej.

Tym samym wobec pozwanych O. F. i A. F. powództwo należało oddalić (pkt II wyroku).

O kosztach rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 §1 kpc zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Do kosztów poniesionych przez powoda a dotyczących uwzględnionego żądania wobec pozwanej D. B. zaliczyć należało 90 zł opłaty od pozwu oraz 600 zł z tytułu zastępstwa prawnego (dowodu uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa nie złożono), które zasądzono w pkt III wyroku.

Na koszty poniesione przez wygrywających sprawę pozwanych A. F. i O. F. składała się kwota 600 zł tytułem wynagrodzenia reprezentującego ich pełnomocnika (pkt IV wyroku).

/-/ SSR Piotr Żywicki